

Suvestinė redakcija nuo 2019-03-01 iki 2020-12-31

Įstatymas paskelbtas: Žin. 1995, Nr. [31-701](#), i. k. 0951010ISTA000I-830

Nauja redakcija nuo 2003-06-13:

Nr. [IX-1584](#), 2003-05-27, Žin. 2003, Nr. 57-2532 (2003-06-13), i. k. 1031010ISTA0IX-1584

**LIETUVOS RESPUBLIKOS
LAIKINO TIESIOGINIO VALDYMO SAVIVALDYBĖS TERITORIJOJE
ĮSTATYMAS**

1995 m. kovo 28 d. Nr. I-830
Vilnius

1 straipsnis. Įstatymo paskirtis

Šis Įstatymas nustato tiesioginio valdymo laikino įvedimo savivaldybės teritorijoje atvejus ir tvarką bei laikino tiesioginio valdymo tvarką.

2 straipsnis. Tiesioginio valdymo laikinas įvedimas

1. Tiesioginis valdymas savivaldybės teritorijoje gali būti laikinai įvedamas Lietuvos Respublikos Seimo nutarimu, kai yra šio straipsnio 3 dalyje nustatyti (-as) pagrindai (-as).

2. Tiesioginis valdymas negali trukti ilgiau kaip 6 mėnesius, išskyrus:

1) kai nuo Seimo nutarimo dėl laikino tiesioginio valdymo įvedimo priėmimo iki savivaldybės tarybos kadencijos pabaigos liko mažiau kaip vieni metai, tiesioginis valdymas įvedamas iki savivaldybės tarybos kadencijos pabaigos;

2) kai tiesioginio valdymo laikotarpiu savivaldybės tarybos rinkimų rezultatai pripažinti negaliojančiais, tiesioginis valdymas pratęsiamas iki pakartotiniuose rinkimuose išrinkta savivaldybės taryba susirenka į pirmąjį posėdį, kuriame šios tarybos nariai prisiekia ir kuriame, jeigu savivaldybės tarybos narys – meras (toliau – meras) neišrinktas, išrenkamas mero pareigas laikinai einantis savivaldybės tarybos narys;

3) kai tiesioginis valdymas, remiantis šio straipsnio 3 dalies 6 punktu, įvedamas tam laikui, per kurį savivaldybės taryba negali vykdyti savo įgaliojimų.

Straipsnio dalies pakeitimai:

Nr. [XIII-1654](#), 2018-11-20, paskelbta TAR 2018-11-28, i. k. 2018-19163

3. Tiesioginis valdymas savivaldybės teritorijoje gali būti laikinai įvedamas, jeigu:

1) savivaldybės taryba savo veiksmais kėsina į valstybės teritorijos vientisumą bei konstitucinę santvarką;

2) remdamasi teismų sprendimais, Vyriausybė konstatuoja, kad savivaldybės taryba šiuo metu pažeidinėja Lietuvos Respublikos Konstituciją bei įstatymus;

3) savivaldybės taryba per Vietos savivaldos įstatyme nustatytą laiką nepaskiria mero pavaduotojo (pavaduotojų), savivaldybės administracijos direktoriaus, nesudaro savivaldybės tarybos Kontrolės komiteto ir (ar) nepaskiria šio komiteto pirmininko, nesudaro Vietos savivaldos įstatyme nustatytų savivaldybės tarybos komisijų ir (ar) nepaskiria šių komisijų pirmininkų;

Straipsnio punkto pakeitimai:

Nr. [XII-2637](#), 2016-09-27, paskelbta TAR 2016-10-05, i. k. 2016-24612

4) 2 ketvirčius iš eilės nevyksta savivaldybės tarybos posėdžiai;

5) Vyriausioji rinkimų komisija pakartotinių rinkimų į savivaldybės tarybą rezultatus pripažino negaliojančiais;

6) savivaldybės taryba negali vykdyti savo įgaliojimų dėl aplinkybių, susijusių su nepaprastosios padėties įvedimu savivaldybės teritorijoje.

4. Motyvuotą pasiūlymą laikinai įvesti tiesioginį valdymą savivaldybės teritorijoje šio straipsnio 3 dalies 1–4 punktuose nustatytais pagrindais Seimui teikia Vyriausybė, Vyriausybės nustatyta tvarka įvertinusi šių pagrindų buvimą.

Straipsnio dalies pakeitimai:

Nr. [XIII-1654](#), 2018-11-20, paskelbta TAR 2018-11-28, i. k. 2018-19163

5. Pasiūlymą laikinai įvesti tiesioginį valdymą savivaldybės teritorijoje šio straipsnio 3 dalies 5 punkte nustatytu pagrindu Seimui teikia Seimo Valstybės valdymo ir savivaldybių komitetas.

6. Pasiūlymą laikinai įvesti tiesioginį valdymą savivaldybės teritorijoje šio straipsnio 3 dalies 6 punkte nustatytu pagrindu Seimui teikia Seimo Valstybės valdymo ir savivaldybių komitetas, jeigu Seimas priima sprendimą savivaldybės teritorijoje įvesti nepaprastąją padėtį, arba Respublikos Prezidentas savo dekrete dėl nepaprastosios padėties įvedimo.

7. Seimas, priimdamas sprendimą savivaldybės teritorijoje įvesti tiesioginį valdymą šio straipsnio 3 dalies 1–5 punktuose nustatytais pagrindais, nustato naujų rinkimų į savivaldybės tarybą datą. Šiuo atveju naujai išrinktos savivaldybės tarybos kadencija baigiasi tuo laiku ir tokia pačia tvarka, kaip būtų pasibaigusi įgaliojimų netekusios savivaldybės tarybos kadencija.

Straipsnio dalies pakeitimai:

Nr. [XIII-1654](#), 2018-11-20, paskelbta TAR 2018-11-28, i. k. 2018-19163

8. Pasibaigus laikino tiesioginio valdymo, įvesto remiantis šio straipsnio 3 dalies 6 punktu, terminui, savivaldybės taryba, vykdžiusi įgaliojimus iki laikino tiesioginio valdymo įvedimo, tęsia jų vykdymą iki kadencijos pabaigos.

3 straipsnis. Laikino tiesioginio valdymo įgyvendinimas savivaldybės teritorijoje

1. Laikiną tiesioginį valdymą savivaldybės teritorijoje įgyvendina Vyriausybė per paskirtą Vyriausybės įgaliotinį.

2. Savivaldybės taryba ir tarybos nariai po laikino tiesioginio valdymo įvedimo savivaldybės teritorijoje netenka įgaliojimų, išskyrus atvejus, kai tiesioginis valdymas laikinai įvedamas remiantis 2 straipsnio 3 dalies 6 punktu. Šiuo atveju tarybos ir tarybos narių įgaliojimai laikino tiesioginio valdymo laikotarpiu sustabdomi.

4 straipsnis. Vyriausybės įgaliotinio ir jo pavaduotojo skyrimas ir atleidimas

1. Vyriausybė, įgyvendindama Seimo nutarimą dėl laikino tiesioginio valdymo įvedimo savivaldybės teritorijoje, vidaus reikalų ministro teikimu paskiria Vyriausybės įgaliotinį ir jo pavaduotoją.

2. Vyriausybės įgaliotinis ir Vyriausybės įgaliotinio pavaduotojas yra politinio (asmeninio) pasitikėjimo valstybės tarnautojai. Vyriausybės įgaliotinio ir jo pavaduotojo skyrimo ir atleidimo bei darbo apmokėjimo tvarką nustato Valstybės tarnybos įstatymas.

3. Vyriausybės įgaliotinio ir jo pavaduotojo įgaliojimai pasibaigia, kai išrinkta nauja savivaldybės taryba susirenka į pirmąjį posėdį, kuriame šios tarybos nariai prisiekia ir kuriame, jei meras neišrinktas, išrenkamas mero pareigas laikinai einantis savivaldybės tarybos narys. Jeigu laikinas tiesioginis valdymas įvestas remiantis šio Įstatymo 2 straipsnio 3 dalies 6 punktu, Vyriausybės įgaliotinio ir jo pavaduotojo įgaliojimai pasibaigia, kai pasibaigia įvesto laikino tiesioginio valdymo terminas ir negalėjusi vykdyti įgaliojimų savivaldybės taryba posėdyje priima sprendimą dėl savo įgaliojimų vykdymo. Vyriausybės įgaliotinis ir jo pavaduotojas iš pareigų atleidžiami Vyriausybės nutarimu.

Straipsnio pakeitimai:

Nr. [XIII-1654](#), 2018-11-20, paskelbta TAR 2018-11-28, i. k. 2018-19163

5 straipsnis. Vyriausybės įgaliotinio ir jo pavaduotojo funkcijos ir įgaliojimai

1. Vyriausybės įgaliotinis įgyvendina savivaldybės tarybos ir mero kompetencijai priskirtus įgaliojimus, kurie būtini Vietos savivaldos įstatymo nustatytoms savivaldybių funkcijoms vykdyti. Vyriausybės įgaliotinis nevykdo funkcijų, kurios galimos tik tuo atveju, kai veikia savivaldybės taryba (t. y. dėl savivaldybės tarybos veiklos reglamento tvirtinimo, mero pavaduotojo skyrimo, savivaldybės tarybos komitetų, komisijų ir kolegijos sudarymo, Kontrolės komiteto pirmininko ir jo pavaduotojo skyrimo, sprendimų dėl seniūnijų steigimo ir jų skaičiaus, dėl savivaldybės tarybos narių delegavimo į regionines tarybas bei komisijas, dėl jungimosi į savivaldybių sąjungas, dėl

savivaldybės tarybos veiklos planavimo, taip pat nepriima sprendimų, kurie nėra priskirti savivaldybės tarybos ar mero kompetencijai).

2. Vyriausybės įgaliotinis, manydamas, kad savivaldybės institucijų sprendimai, priimti iki laikino tiesioginio valdymo įvedimo, arba jų pagrindų sudaryti sandoriai neatitinka Konstitucijos ar įstatymų, kreipiasi į Vyriausybės atstovą, kad šis Savivaldybių administracinės priežiūros įstatymo nustatyta tvarka imtųsi reikiamų priemonių.

3. Nepaprastosios padėties metu Vyriausybės įgaliotinis užtikrina, kad savivaldybės teritorijoje būtų vykdomi Nepaprastosios padėties įstatymo reikalavimai.

4. Laikino tiesioginio valdymo metu mero priimamus ir atleidžiamus politinio (asmeninio) pasitikėjimo valstybės tarnautojus įstatymų nustatytais pagrindais iš pareigų atleidžia Vyriausybės įgaliotinis. Jis turi teisę į politinio (asmeninio) pasitikėjimo valstybės tarnautojų pareigas tuo pačiu pagrindu priimti kitus asmenis. Į pareigas priimami valstybės tarnautojai turi atitikti Valstybės tarnybos įstatymo ir kitų teisės aktų nustatytus reikalavimus.

5. Vyriausybės įgaliotinis, išskyrus atvejį, kai tiesioginis valdymas įvedamas remiantis šio Įstatymo 2 straipsnio 3 dalies 6 punktu, priima sprendimą dėl savivaldybės administracijos direktoriaus ir direktoriaus pavaduotojo (pavaduotojų), jeigu tokia (tokios) pareigybė (pareigybės) yra įsteigta (įsteigtos), atleidimo iš pareigų ir paveda buvusiam savivaldybės administracijos direktoriui, buvusiam savivaldybės administracijos direktoriaus pavaduotojui arba kitam savivaldybės administracijos valstybės tarnautojui eiti savivaldybės administracijos direktoriaus pareigas, iki bus paskirtas savivaldybės administracijos direktorius (direktoriaus pavaduotojas) naujai kadencijai. Laikinais savivaldybės administracijos direktoriaus ir jo pavaduotojo (pavaduotojų) pareigas einantys asmenys yra pavaldūs ir atskaitingi Vyriausybės įgaliotiniui. Jeigu tiesioginis valdymas įvedamas remiantis šio Įstatymo 2 straipsnio 3 dalies 6 punktu, savivaldybės administracijos direktorius (direktoriaus pavaduotojas) toliau eina savo pareigas.

6. Vyriausybės įgaliotinio sprendimai įforminami potvarkiais.

7. Vyriausybės įgaliotinio pavaduotojas atlieka Vyriausybės įgaliotinio jam pavestas funkcijas, o kai Vyriausybės įgaliotinis laikinai negali eiti savo pareigų, – visas jo funkcijas ir įgaliojimus.

Straipsnio pakeitimai:

Nr. [XIII-1654](#), 2018-11-20, paskelbta TAR 2018-11-28, i. k. 2018-19163

6 straipsnis. Savivaldybės finansavimas

1. Iki laikino tiesioginio valdymo įvedimo savivaldybės teritorijoje patvirtintas savivaldybės biudžetas vykdomas nustatyta tvarka. Prireikus Vyriausybės įgaliotinis gali tikslinti savivaldybės biudžetą, suderinęs tai su Finansų ministerija.

2. Jeigu savivaldybės biudžetas iki laikino tiesioginio valdymo įvedimo savivaldybės teritorijoje nėra patvirtintas, savivaldybės išlaidos kiekvieną mėnesį negali viršyti 1/12 tos savivaldybės praėjusių metų biudžeto.

7 straipsnis. Savivaldybės viešojo administravimo institucijų įgaliojimai

Savivaldybės teritorijoje laikinai įvedus tiesioginį valdymą, savivaldybės viešojo administravimo institucijos ir įstaigos vykdo Vietos savivaldos ir kitų įstatymų nustatytas funkcijas, iki laikino tiesioginio valdymo įvedimo priimtus savivaldybės tarybos sprendimus bei savivaldybės administracijos direktoriaus įsakymus, taip pat Vyriausybės įgaliotinio potvarkius.

8 straipsnis. Vyriausybės įgaliotinio veiklos priežiūra

Vyriausybės įgaliotinio veiklos priežiūrą atlieka Vyriausybė ar jos įgaliota institucija.

9 straipsnis. Atributikos naudojimas savivaldybėje

Savivaldybė, kurios teritorijoje laikinai įvestas tiesioginis valdymas, naudoja Lietuvos valstybės vėliavą, apvalų antspaudą su valstybės herbu ir spaudą „Vyriausybės įgaliotinis savivaldybėje“.

Skelbiu šį Lietuvos Respublikos Seimo priimtą įstatymą.

RESPUBLIKOS PREZIDENTAS

ALGIRDAS BRAZAUSKAS

Pakeitimai:

1.

Lietuvos Respublikos Seimas, Įstatymas

Nr. [VIII-144](#), 1997-03-13, Žin., 1997, Nr. 27-621 (1997-03-28), i. k. 0971010ISTAVIII-144

Lietuvos Respublikos įstatymo "Dėl Lietuvos Respublikos miestų ir rajonų laikino tiesioginio valdymo" 1, 7, 8 straipsnių pakeitimo ir papildymo įstatymas

2.

Lietuvos Respublikos Seimas, Įstatymas

Nr. [VIII-232](#), 1997-05-29, Žin., 1997, Nr. 50-1192 (1997-06-06), i. k. 0971010ISTAVIII-232

Lietuvos Respublikos įstatymo "Dėl Lietuvos Respublikos miestų ir rajonų laikino tiesioginio valdymo" 1 straipsnio pakeitimo ir papildymo įstatymas

3.

Lietuvos Respublikos Seimas, Įstatymas

Nr. [IX-125](#), 2000-12-21, Žin., 2000, Nr. 111-3583 (2000-12-29), i. k. 1001010ISTA00IX-125

Lietuvos Respublikos įstatymo "Dėl Lietuvos Respublikos miestų ir rajonų laikino tiesioginio valdymo" 2 straipsnio pakeitimo įstatymas

4.

Lietuvos Respublikos Seimas, Įstatymas

Nr. [IX-1584](#), 2003-05-27, Žin., 2003, Nr. 57-2532 (2003-06-13), i. k. 1031010ISTA0IX-1584

Lietuvos Respublikos įstatymo "Dėl Lietuvos Respublikos miestų ir rajonų laikino tiesioginio valdymo" pakeitimo įstatymas

5.

Lietuvos Respublikos Seimas, Įstatymas

Nr. [XII-2637](#), 2016-09-27, paskelbta TAR 2016-10-05, i. k. 2016-24612

Lietuvos Respublikos laikino tiesioginio valdymo savivaldybės teritorijoje įstatymo Nr. I-830 2 straipsnio pakeitimo įstatymas

6.

Lietuvos Respublikos Seimas, Įstatymas

Nr. [XIII-1654](#), 2018-11-20, paskelbta TAR 2018-11-28, i. k. 2018-19163

Lietuvos Respublikos laikino tiesioginio valdymo savivaldybės teritorijoje įstatymo Nr. I-830 2, 4 ir 5 straipsnių pakeitimo įstatymas